

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ»
для студентів філософського факультету

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Основні етапи розвитку соціології	2	2
2	Методологія та методи дослідження соціології	4	2
3	Суспільство як соціальна система	2	
4	Особистість у системі соціальних зв'язків	2	
5	Соціальні інститути та соціальні організації	2	
6	Культура як об'єкт соціологічного аналізу	2	
7	Освіта як соціальний інститут	2	2

Семінарське заняття 1.
Основні етапи розвитку соціології

Питання для обговорення:

1. Соціологія у системі соціальних та гуманітарних наук. Соціологія та філософія. Об'єкт, предмет соціології.
2. Становлення соціології як самостійної науки. Етапи розвитку соціології.
3. Позитивістська соціологія. Марксистська соціологія. Розуміюча соціологія М. Вебера. Психологічний напрямок у соціології. Альтернативні соціологічні проекти (формальна соціологія, біхевіористська соціологія та соціологічні аспекти фрейдизму). Сучасні соціологічні теорії.
4. Інституціоналізація соціології в Україні. Особливості розвитку вітчизняної соціології.

Семінарське заняття 2.
Методологія та методи дослідження в соціології

Питання для обговорення:

1. Соціологічне дослідження. Поняття, місце та роль соціологічного дослідження в пізнанні механізмів дії соціальних законів.
2. Основні етапи і процедури соціологічного дослідження. Програма як виклад і обґрунтування його методологічних, методичних й процедурних основ. Головні елементи програми соціологічного дослідження.
3. Основні методи збору соціологічної інформації: опитування, аналіз документів, спостереження, експеримент, тестування.
4. Кількісна та якісна методологія дослідження. Особливості використання.

Семінарське заняття 3.
Суспільство як соціальна система

Питання для обговорення:

1. Визначення соціальної структури і соціальної стратифікації. Соціальна сукупність, соціальна група. Види соціальних груп. Соціальні інститути та їх роль у

формуванні соціальної структури суспільства. Типологія соціальних інститутів. Критерії класифікації.

2. Поняття культури. Елітарна, народна, масова культура. Суперкультура. Компоненти культури: символи, мова, цінності та переконання, норми. Міф, ритуал та гра. Матеріальна культура та технологія, культура та цивілізація. Нові інформаційні технології та культура. Культура і спосіб життя. Домінуюча культура, субкультура, контркультура. Кроскультурні комунікації та культурний шок. Культурна детермінація способу життя.

3. Поняття соціальної норми. Соціальна норма та цінність. Соціальний контроль. Поняття санкції. Види соціального контролю.

4. Соціокультурні особливості українського суспільства. Зміни цінностей української культури.

Семінарське заняття 4. Особистість у системі соціальних зв'язків

Питання для обговорення:

1. Особливості соціологічного вивчення особистості. Особистість як соціокультурний феномен. Співвідношення понять індивід, індивідуальність, людина, особистість. Основні теоретичні концепції особистості у соціології.

2. Соціальний статус та соціальні ролі: визначення та класифікація. Внутрішньорольові та міжрольові конфлікти. Внутрішні детермінанти соціальної поведінки особистості. Соціальна активність.

3. Типологічний аналіз особистості. Ідеальний, базисний та модальний типи особистості.

4. Поняття соціалізації. Види соціалізації. Соціалізація та інтеріоризація. Агенти соціалізації. Етапи соціалізації. Структура процесу соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Семінарське заняття 5. Соціальні інститути та соціальні організації

Питання для обговорення:

1. Поняття «соціальний інститут» та його сутнісні риси. Виникнення та становлення соціальних інститутів. Інституціоналізм та неoinституціоналізм як аналітичні підходи.

2. Поняття інституціоналізації.

3. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, культурні, виховні, соціальні. Формальні та неформальні соціальні інститути та їх характерні риси.

4. Функції соціальних інститутів: регулятивна функція, функція відтворення суспільних відносин, інтегративна функція, комунікативна функція.

5. Поняття соціальної організації. Основні риси соціальної організації. Формальні та неформальні соціальні організації.

Семінарське заняття 6. Культура як об'єкт соціологічного аналізу.

Питання для обговорення:

1. Поняття культури. Елітарна, народна, масова культура.

2. Компоненти культури: символи, мова, цінності та переконання, норми.

3. Нові інформаційні технології та культура.

4. Культура і спосіб життя. Домінуюча культура, субкультура, контркультура. Кроскультурні комунікації та культурний шок. Культурна детермінація способу життя.

6. Поняття соціальної норми. Соціальна норма та цінність. Соціальний контроль.

Види соціального контролю.

7. Соціокультурні особливості українського суспільства. Зміни цінностей української культури.

Семінарське заняття 7. Освіта як соціальний інститут

Питання для обговорення:

1. Освіта як соціальний феномен. Функції шкільної освіти: соціалізація, культурна інновація, соціальна інтеграція, соціальне розміщення. Латентні функції шкільної освіти. Проблеми шкільної освіти.

2. Вища освіта. Функції вищої освіти. Освіта і наука. Системи вищої освіти. Приватизація освіти. Освіта та соціальна мобільність. Освіта у XXI столітті.

3. Система освіти України. Сучасні проблеми освіти в Україні.